Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 20 ta' Mejju 2020
(OR. en)

8188/20

ECOFIN 337
UEM 135
SOC 307
EMPL 235
COMPET 202
ENV 259
EDUC 177
RECH 164
ENER 138
JAI 391
FSTR 55
REGIO 84
GENDER 41
ANTIDISCRIM 34

NOTA TA' TRASMISSJONI

minn:	Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmat mis-Sur Jordi AYET PUIGARNAU, Direttur
data meta waslet:	20 ta' Mejju 2020
lil:	Is-Sur Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2020) 515 final
Suġġett:	Rakkomandazzjoni għal RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL dwar il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2020 tal-Litwanja u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020 tal-Litwanja

Id-delegazzjonijiet għandhom isibu mehmuż id-dokument COM(2020) 515 final.

Mehmuż: COM(2020) 515 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 20.5.2020
COM(2020) 515 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2020 tal-Litwanja u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020 tal-Litwanja

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2020 tal-Litwanja u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020 tal-Litwanja

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 ta' Lulju 1997 dwar it-tisħiħ tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' baġit u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni ta' politika ekonomika[1], u b'mod partikolari l-Artikolu 5(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament (UE) Nru 1176/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Novembru 2011 dwar il-prevenzjoni u l-korrezzjoni tal-iżbilanċi makroekonomiċi[2], u b'mod partikolari l-Artikolu 6(1) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew,

Wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Politika Ekonomika,

Billi:

(1) Fis-17 ta' Diċembru 2019, il-Kummissjoni adottat l-Istħarriġ Annwali għat-Tkabbir Sostenibbli, li ta bidu għas-Semestru Ewropew tal-2020 għall-koordinazzjoni tal-politika ekonomika. Hija ħadet kont debitu tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, iddikjarat mill-Parlament Ewropew, mill-Kunsill u mill-Kummissjoni fis-17 ta' Novembru 2017. Fis-17 ta' Diċembru 2019, fuq il-bażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ukoll ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija, li fih ma identifikatx lil-Litwanja bħala wieħed mill-Istati Membri li jirrikjedi li jsirlu analiżi fil-fond. Fl-istess data, il-Kummissjoni adottat ukoll rakkomandazzjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-politika ekonomika taż-Żona tal-Euro.

(2) Ir-rapport tal-pajjiż tal-2020 għal-Litwanja[3] ġie ppubblikat fis-26 ta' Frar 2020. Huwa vvaluta l-progress tal-Litwanja fl-indirizzar tar-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-

[1] ĠU L 209, 2.8.1997, p. 1.
[2] ĠU L 306, 23.11.2011, p. 25.
[3] SWD(2020) 514 final.

pajjiż adottati mill-Kunsill fid-9 ta' Lulju 2019[4], is-segwitu mogħti lir-rakkomandazzjonijiet adottati fis-snin preċedenti u l-progress tal-Litwanja lejn il-miri nazzjonali tagħha tal-Ewropa 2020.

(3) Fil-11 ta' Marzu 2020, l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa ddikjarat uffiċjalment it-tifqigħa tal-COVID-19 bħala pandemija dinjija. Hija emerġenza serja tas-saħħa pubblika għaċ-ċittadini, is-soċjetajiet u l-ekonomiji. Qiegħda tpoġġi s-sistemi tas-saħħa nazzjonali taħt pressjoni qawwija, tikkawża tfixkil fil-katini ta' provvista dinjija, tikkawża volatilità fis-swieq finanzjarji, tiskatta xokkijiet fid-domanda tal-konsumatur u qed ikollha effetti negattivi f'diversi setturi. Qiegħda thedded l-impjiegi tan-nies, l-introjti tagħhom u n-negozju tal-kumpaniji. Ġabet magħha xokk ekonomiku mill-akbar li diġà qiegħed ikollu riperkussjonijiet negattivi serji fl-Unjoni Ewropea. Fit-13 ta' Marzu 2020, il-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni[5] li tappella għal rispons ekonomiku kkoordinat għall-kriżi, li jinvolvi l-atturi kollha fil-livell nazzjonali u tal-Unjoni.

(4) Diversi Stati Membri ddikjaraw stat ta' emerġenza jew introduċew miżuri ta' emerġenza. Kull miżura ta' emerġenza jenħtieġ li tkun strettament proporzjonali, neċessarja, għal żmien limitat, u f'konformità mal-istandards Ewropej u internazzjonali. Jenħtieġ li tkun soġġetta għas-sorveljanza demokratika u għal stħarriġ ġudizzjarju indipendenti.

(5) Fl-20 ta' Marzu 2020, il-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni dwar l-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja ġenerali tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir[6]. Il-klawżola, kif inhu stipulat fl-Artikoli 5(1), 6(3), 9(1) u 10(3) tar-Regolament (KE) 1466/97 u l-Artikoli 3(5) u 5(2) tar-Regolament (KE) 1467/97, tiffaċilita l-koordinazzjoni tal-politiki baġitarji fi żminijiet ta' tnaqqis qawwi fir-ritmu ekonomiku. Fil-Komunikazzjoni tagħha, il-Kummissjoni kkondividiet il-fehma tagħha mal-Kunsill li, minħabba t-tnaqqis qawwi fir-ritmu ekonomiku mistenni kaġun tat-tifqigħa tal-COVID-19, il-kundizzjonijiet attwali jippermettu l-attivazzjoni tal-klawżola. Fit-23 ta' Marzu 2020, il-Ministri tal-Finanzi tal-Istati Membri qablu mal-valutazzjoni tal-Kummissjoni. L-attivazzjoni tal-klawżola liberatorja ġenerali tippermetti li temporanjament ir-rotta tiddevja mill-perkors ta' aġġustament lejn l-objettiv baġitarju ta' żmien medju, dment li dan ma jipperikolax is-sostenibbiltà fiskali fi żmien medju. Għall-parti korrettiva, il-Kunsill jista' jiddeċiedi wkoll, b'rakkomandazzjoni mill-Kummissjoni, li jadotta trajettorja fiskali riveduta. Il-klawżola liberatorja ġenerali ma tissospendix il-proċeduri tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Tippermetti lill-Istati Membri jiddevjaw mir-rekwiżiti baġitarji li normalment japplikaw filwaqt li tippermetti lill-Kummissjoni u lill-Kunsill jieħdu l-miżuri ta' koordinazzjoni tal-politika neċessarji fil-qafas tal-Patt.

(6) Hija meħtieġa azzjoni kontinwa biex tiġi limitata u kkontrollata l-firxa tal-pandemija, tissaħħaħ ir-reżiljenza tas-sistemi nazzjonali tas-saħħa, jittaffew il-konsegwenzi soċjoekonomiċi permezz ta' miżuri ta' appoġġ għan-negozji u għall-unitajiet domestiċi u biex jiġu żgurati kundizzjonijiet tas-saħħa u s-sikurezza adegwati fil-post tax-xogħol bl-għan li tissokta l-attività ekonomika. Jenħtieġ li l-Unjoni tuża b'mod sħiħ id-diversi għodod li għandha għad-dispożizzjoni tagħha biex tappoġġa l-isforzi tal-Istati Membri f'dawn l-oqsma. B'mod parallel, jenħtieġ li l-Istati Membri u l-Unjoni jaħdmu flimkien biex iħejju l-miżuri meħtieġa biex jerġgħu lura għal funzjonament normali tas-soċjetajiet u tal-ekonomiji tagħna u għal tkabbir sostenibbli, li jintegraw fost l-

[4] ĠU C 301, 5.9.2019, p. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

oħrajn it-tranżizzjoni ekoloġika u t-trasformazzjoni diġitali, u jisiltu t-tagħlimiet kollha mill-kriżi.

(7) Il-kriżi tal-COVID-19 uriet biċ-ċar il-flessibbiltà li joffri s-Suq Uniku biex jadatta għal sitwazzjonijiet straordinarji. Madankollu, sabiex tiġi żgurata tranżizzjoni malajr u bla xkiel għall-fażi ta' rkupru u l-moviment liberu ta' oġġetti, servizzi u ħaddiema, iridu jitneħħew il-miżuri eċċezzjonali li ma jħallux lis-Suq Uniku jaħdem b'mod normali, hekk kif dawn ma jibqgħux aktar indispensabbli. Il-kriżi attwali wriet il-bżonn ta' pjanijiet ta'tħejjija għall-kriżijiet fis-settur tas-saħħa, li jinkludu b'mod partikolari strateġiji mtejba ta' xiri, katini diversifikati ta' provvista u riżervi strateġiċi ta' provvisti essenzjali. Dawn huma elementi kruċjali għall-iżvilupp ta' pjanijiet usa' ta' tħejjija għall-kriżijiet.

(8) Il-leġiżlatur tal-Unjoni diġà emenda l-oqfsa leġiżlattivi rilevanti[7] biex jippermetti lill-Istati Membri jimmobilizzaw ir-riżorsi kollha mhux użati mill-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej sabiex dawn ikunu jistgħu jittrattaw l-effetti eċċezzjonali tal-pandemija tal-COVID-19. Dawn l-emendi se jipprovdu flessibbiltà addizzjonali, kif ukoll proċeduri simplifikati u razzjonalizzati. Sabiex jittaffew il-pressjonijiet tal-flussi tal-flus, l-Istati Membri jistgħu jibbenefikaw ukoll minn rata ta' kofinanzjament ta' 100 % mill-baġit tal-Unjoni fis-sena kontabilistika 2020-2021. Il-Litwanja hija mħeġġa tuża bis-sħiħ dawn il-possibbiltajiet biex tgħin lill-individwi u s-setturi l-aktar affettwati mill-isfidi.

(9) Il-konsegwenzi soċjoekonomiċi tal-pandemija x'aktarx li ma jinfirxux bl-istess mod fis-setturi u r-reġjuni tal-Litwanja minħabba xejriet ta' speċjalizzazzjoni differenti. Dan jinvolvi riskju li jinfirxu aktar l-inugwaljanzi fil-Litwanja. Flimkien mar-riskju li l-proċess ta' konverġenza bejn l-Istati Membri jisfaxxa temporanjament, is-sitwazzjoni attwali titlob risposti mmirati ta' politika.

(10) Fil-15 ta' Mejju 2020, il-Litwanja ppreżentat il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tagħha tal-2020 u, fit-30 ta' April 2020, il-Programm tagħha ta' Stabbiltà tal-2020. Sabiex jitqiesu r-rabtiet ta' bejniethom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess ħin.

(11) Il-Litwanja bħalissa tinsab fil-parti preventiva tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir.

(12) Fil-Programm ta' Stabbiltà tiegħu tal-2020, il-Gvern qed jippjana li l-bilanċ nominali jiddeterjora minn surplus ta' 0,3 % tal-PDG fl-2019 għal defiċit ta' 11,4 % tal-PDG fl-2020. Id-defiċit huwa pprojettat li jonqos għal 3,9 % tal-PDG fl-2021. Wara li żdied għal 36,3 % tal-PDG fl-2019, id-dejn tal-amministrazzjoni pubblika bħala proporzjon tal-PDG huwa mistenni li jiżdied għal 50,6 % fl-2020 skont il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020. Il-prospetti makroekonomiċi u fiskali huma milquta minn inċertezza kbira minħabba l-pandemija tal-COVID-19.

(13) Bħala rispons għall-pandemija tal-COVID-19, u bħala parti minn approċċ ikkoordinat tal-Unjoni, il-Litwanja adottat miżuri baġitarji biex iżżid il-kapaċità tas-sistema tas-

---

[7] Ir-Regolament (UE) 2020/460 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta' Marzu 2020 li jemenda r-Regolamenti (UE) Nru 1301/2013, (UE) Nru 1303/2013 u (UE) Nru 508/2014 fir-rigward ta' miżuri speċifiċi biex jiġu mmobilizzati investimenti fis-sistemi tal-kura tas-saħħa tal-Istati Membri u f'setturi oħra tal-ekonomiji tagħhom b'reazzjoni għat-tifqigħa tal-COVID-19, (Inizjattiva ta' Investiment fir-Rispons għall-Coronavirus) (ĠU L 99, 31.3.2020, p. 5) u r-Regolament (UE) 2020/558 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2020 li jemenda r-Regolamenti (UE) Nru 1301/2013 u (UE) Nru 1303/2013 rigward miżuri speċifiċi biex tingħata flessibbiltà eċċezzjonali għall-użu tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej b'reazzjoni għat-tifqigħa ta' COVID-19 (ĠU L 130, 24.4.2020, p. 1).

saħħa tagħha, trażżan il-pandemija, u tipprovdi għajnuna lil dawk l-individwi u s-setturi l-aktar milquta. Skont il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020, dawn il-miżuri baġitarji ammontaw għal 6,8 % tal-PDG. Il-miżuri jinkludu differimenti tat-taxxa, finanzjament addizzjonali biex jinxtraw provvisti mediċi, sussidji biex jiġu sostnuti l-impjiegi u benefiċċji soċjali għall-persuni li jaħdmu għal rashom u għall-impjegati milquta mill-kriżi tal-virus tal-COVID-19. Billi l-analiżi mill-Kummissjoni tad-disinn u tal-implimentazzjoni ta' xi miżuri jindikaw assorbiment potenzjali relattivament baxx, il-Kummissjoni assumiet impatt iżgħar tal-miżuri tal-Gvern fuq il-finanzi pubbliċi. Barra minn hekk, il-Litwanja ħabbret miżuri diskrezzjonali li, filwaqt li ma għandhomx impatt baġitarju dirett, se jikkontribwixxu għar-rispons għall-kriżi, fosthom is-sostenn tal-likwidità għan-negozji, stmati mill-Programm ta' Stabbiltà tal-2020 li jammontaw għal 3,8 % tal-PDG. Dawn il-miżuri jinkludu l-garanziji għas-self (2,9 % tal-PDG). B'mod kumplessiv, il-miżuri meħuda mil-Litwanja huma f'konformità mal-linji gwida stabbiliti fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar rispons ekonomiku kkoordinat għat-tifqigħa tal-COVID-19. L-implimentazzjoni sħiħa ta' dawn il-miżuri, segwita minn iffukar mill-ġdid tal-politiki fiskali biex jinkisbu pożizzjonijiet fiskali prudenti fi żmien medju meta l-kundizzjonijiet ekonomiċi jagħtu lok għal dan, se tikkontribwixxi għall-ippreservar tas-sostenibbiltà fiskali fi żmien medju.

(14) Fuq il-bażi tat-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni, taħt il-politiki mhux mibdula, il-bilanċ tal-amministrazzjoni pubblika tal-Litwanja huwa mbassar li jkun ta' -6,9 % tal-PDG fl-2020 u -2,7 % fl-2021. Il-projezzjoni tal-proporzjon tad-dejn tal-amministrazzjoni pubblika hija li jibqa' taħt is-60 % tal-PDG fl-2020 u fl-2021.

(15) Fl-20 ta' Mejju 2020, il-Kummissjoni ħarġet rapport imħejji f'konformità mal-Artikolu 126(3) tat-Trattat minħabba l-ksur ippjanat min-naħa tal-Litwanja tal-limitu tad-defiċit tal-PDG ta' 3 % fl-2020. Kollox ma' kollox, l-analiżi tissuġġerixxi li l-kriterju tad-defiċit kif definit fit-Trattat u fir-Regolament (KE) Nru 1467/1997 mhuwiex issodisfat.

(16) Skont it-tbassir tar-rebbiegħa 2020 tal-Kummissjoni, il-PDG tal-Litwanja huwa mistenni jiċkien bi 8 % u pprojettat li wara dan ikun hemm irkupru rapidu ta' 7,5 % fl-2021. Il-Litwanja, sabiex twieġeb għat-tifqigħa tal-COVID-19 u ttaffi l-effetti tal-konsegwenzi negattivi ekonomiċi, fis-16 ta' Marzu ħarġet bil-"Pjan għall-Istimolu Ekonomiku u l-Mitigazzjoni tal-Konsegwenzi tat-Trażmissjoni tal-COVID-19". Id-daqs tal-pjan jammonta għal EUR 2,5 biljun jew 6,3 % tal-prodott domestiku gross (PDG) u jinkludi sa massimu ta' EUR 500 miljun jew 1,3 % tal-PDG biex jiġu żgurati r-riżorsi neċessarji għas-sistema tas-saħħa. Ġew allokati EUR 500 miljun aktar għall-protezzjoni tal-impjiegi u l-introjtu. Il-kapaċità tal-fondi ta' garanzija tal-Gvern żdiedet b'EUR 500 miljun, u ġew approvati garanziji tal-Gvern addizzjonali li jammontaw għal EUR 500 miljun biex jistimulaw l-ekonomija. F'April, il-Kummissjoni Ewropea approvat diversi skemi ta' għajnuna tal-Litwanja biex tiġi sostnuta l-ekonomija Litwana fil-kuntest tat-tifqigħa tal-COVID-19. Dawn l-iskemi huma mfassla biex jgħinu lin-negozju jkopru l-bżonnijiet immedjati ta' kapital operatorju u jissoktaw bl-attivitajiet tagħhom matul u wara l-pandemija. Barra minn hekk, il-Bank tal-Litwanja llaxka xi rekwiżiti kapitali għall-banek kummerċjali biex iżid is-self lill-ekonomija reali.

(17) Ir-riżultati fil-qasam tas-saħħa fil-Litwanja għadhom lura b'mod persistenti meta mqabbla ma' dawk ta' Stati Membri oħra, minħabba, sa ċertu punt, l-effiċjenza mhux mill-aqwa tas-sistema tas-saħħa, li tbati minn finanzjament baxx. Il-pandemija ta' bħalissa wasslet biex is-sistema tkun soġġetta għal pressjoni addizzjonali u poġġiet

taħt il-lenti l-isfidi strutturali ulterjuri li jinkludu l-progress kajman fit-titjib tal-kwalità tas-servizzi, is-sottoinvestiment fil-kura tas-saħħa primarja u l-ebda progress biex isir adattament fin-network tal-isptar biex isir aktar effiċjenti u reattiv għall-ħtiġijiet. Il-kriżi tal-COVID-19 qed toħroġ fil-beraħ ukoll l-inugwaljanzi fis-settur tas-saħħa li jirrigwardaw in-nuqqasijiet ta' ħaddiema u l-iżbilanċi ġeografiċi bejn is-servizzi u l-ħtiġijiet. Il-Litwanja għandha bżonn timmobilizza r-riżorsi meħtieġa biex tittratta l-kriżi ta' bħalissa u biex ittejjeb ir-reżiljenza tas-sistema tas-saħħa tagħha fil-futur. Filwaqt li l-azzjoni immedjata qed tiffoka fuq it-tisħiħ tal-kapaċitajiet f'termini ta' ħaddiema fil-qasam tas-saħħa, provvisti mediċi kritiċi u tagħmir mediku kritiku sabiex jiġu salvati l-ħajjiet waqt il-pandemija, jenħtieġ li l-investimenti fuq perjodu itwal ta' żmien jiżdiedu jsiru fuq skaluna ogħla sabiex itejbu r-reżiljenza tas-sistema tas-saħħa biex din tkun tiflaħ għall-operazzjonijiet, tissokta bil-prestazzjoni ottimali tagħha u tkun preparata għal theżżiżiet ġodda. Dan se jkun jirrikjedi l-allokazzjonijiet ta' biżżejjed riżorsi biex titjieb l-aċċessibbiltà, l-effiċjenza u l-kwalità tas-sistema tas-saħħa, biex tkun tista' tirreaġixxi aħjar għall-isfidi ta' kundizzjonijiet kroniċi li qed jiżdiedu, għat-tixjiħ u għall-inugwaljanzi persistenti fis-saħħa. Il-kura tas-saħħa primarja u l-iżvilupp tas-sistema tas-saħħa elettronika għandhom rwol ċentrali x'jaqdu f'dan ir-rigward. Jenħtieġ li l-Litwanja taċċerta li ma jiġix kompromess it-titjib li sar dan l-aħħar fir-rigward tal-affordabilità tal-kura tas-saħħa. Fl-aħħar nett, ir-reżiljenza fil-futur se tkun tirrikjedi wkoll li jsir titjib fl-abbiltà tas-sistema li tnaqqas l-istili ta' ħajja li jagħmlu ħsara għas-saħħa (wieħed mill-fatturi l-oħra importanti li kkaġunaw riżultati batuti fil-qasam tas-saħħa fil-Litwanja) u sforzi akbar biex is-settur tal-kura fit-tul ikun preparat biex jieħu ħsieb il-popolazzjoni li qed tixjieħ.

(18) Qabel il-pandemija tal-COVID-19, il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol kienet għolja u l-qgħad kien baxx, iżda din il-kriżi ġabet magħha sfidi ġodda. Bl-għajnuna tal-finanzjament tal-Unjoni, il-Litwanja implimentat skema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar biex ittaffi l-effetti tal-pandemija fuq l-impjiegi u introduċiet għadd ta' miżuri oħra biex ittaffi l-effetti negattivi fuq in-negozji u dawk li jaħdmu għal rashom. Qabel il-kriżi, il-kopertura tal-miżuri tal-Politika Attiva tas-Suq tax-Xogħol kienet qed tonqos, u l-parteċipazzjoni fit-tagħlim għall-adulti baqgħet baxxa. Madankollu, se jkun hemm bżonn ta' kopertura ogħla tal-miżuri tal-Politika Attiva tas-Suq tax-Xogħol u miżuri oħra għat-taħriġ mill-ġdid u għat-taħriġ ta' aġġornament tal-forza tax-xogħol sabiex il-persuni qiegħda jerġgħu lura għas-suq tax-xogħol malajr kemm jista' jkun. It-tisħiħ tal-kapaċità tas-sħab soċjali hija importanti biex jiġi żgurat l-involviment sinifikattiv u f'waqtu tagħhom fit-tfassil tal-proċess ta' ħruġ u ta' rkupru.

(19) Filwaqt li ttieħdu passi qabel il-kriżi biex jiġi trattat ir-riskju tal-faqar u l-esklużjoni soċjali, pereżempju billi kien hemm żidiet fil-pensjonijiet u l-benefiċċji universali għat-tfal, il-faqar u l-inugwaljanzi fl-introjtu għadhom fost l-ogħla fl-UE. B'paragun ma' oħrajn, il-Litwanja għandha nefqa pubblika baxxa fuq il-protezzjoni soċjali, u l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar huwa baxx, u vvalutat bħala kritiku fuq it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Il-progressività u l-kapaċità baxxi ta' ridistribuzzjoni tas-sistema tat-taxxa u tal-benefiċċji tillimita l-ħila tal-pajjiż li jiffinanzja l-beni u s-servizzi pubbliċi u li jnaqqas il-faqar u l-inugwaljanza fl-introjtu. L-effett negattiv tal-pandemija tal-COVID-19 fuq il-qgħad u l-introjtu tal-unitajiet domestiċi x'aktarx li se jaggrava dawn il-problemi. Jaf ikun hemm bżonn ta' miżuri temporanji bħar-reviżjoni tar-regoli ta' eliġibbiltà, tal-ammonti u t-tul ta' żmien ta' xi benefiċċji, biex ikun żgurat li s-sitwazzjoni ta' dawk l-aktar milquta mill-pandemija ma tmurx għall-agħar. Jenħtieġ li s-salvagwardja tal-protezzjoni soċjali tiġi estiża biex trieġi lill-gruppi kollha, fosthom dawk li jaħdmu għal rashom, il-ħaddiema atipiċi u l-persuni l-aktar vulnerabbli. Il-provvista tas-servizzi soċjali prinċipali u tal-ħtiġijiet tal-

akkomodazzjoni soċjali jenħtieġ li tissaħħaħ biex tkun ta' sostenn għal min jiġi bżonnhom.

(20) L-appoġġ ta' likwidità għan-negozji permezz ta' self u garanziji tas-settur pubbliku, b'attenzjoni fuq l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju (SMEs), kien ta' importanza kbira, iżda d-distribuzzjoni tal-appoġġ ta' likwidità lill-intrapriżi trid tiġi implimentata b'mod effettiv u f'qasir żmien mill-intermedjarji u l-kundizzjonijiet tas-self iridu jqisu s-sitwazzjoni ta' kriżi. Matul il-proċess tat-tfassil u l-implimentazzjoni ta' dawn il-miżuri, jeħtieġ li titqies ir-reżiljenza tas-settur bankarju. Li jitħallew isiru pagamenti differiti tat-taxxi u tal-kontribuzzjonijiet soċjali u li l-pagamenti kuntrattwali mill-awtoritajiet pubbliċi jsiru b'pass aktar mgħaġġel jista' wkoll jgħin biex jittejjeb il-fluss tal-flus tal-SMEs. L-istart-ups li għadhom kemm jiġu stabbiliti u n-negozji li qed jespandu jaf ikunu jeħtieġu sostenn speċifiku, pereż. f'għamla ta' sehem fl-ekwità mill-istituzzjonijiet pubbliċi u inċentivi għall-fondi ta' kapital ta'riskju biex iżidu l-investimenti tagħhom f'dawn l-intrapriżi. Jenħtieġ li l-isforzi jinżammu biex jitnaqqsu l-piżijiet regolatorji u amministrattivi u biex jiġu offruti servizzi pubbliċi diġitali effiċjenti liċ-ċittadini u lin-negozji.

(21) Jenħtieġ li l-Litwanja tiżgura li l-miżuri tagħha biex tippromwovi l-irkupru ekonomiku jkunu jħarsu 'l quddiem u jiffaċilitaw it-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi, fejn hemm għadd ta' sfidi li jridu jiġu affrontati. Rigward l-ewwel punt, il-ħiliet diġitali huma taħt il-medja tal-UE, u l-SMEs jirrappurtaw diffikultajiet konsiderevoli fir-reklutaġġ għal postijiet battala fl-ICT. Filwaqt li l-użu tal-internet bil-fibra huwa 'l fuq mill-medja tal-UE, kemm għaż-żoni urbani kif ukoll rurali, il-kopertura tal-broadband fissa u l-assorbiment relatat huma baxxi ħafna u għad hemm distakki wesgħin bejn l-ibliet u ż-żoni rurali.

(22) Biex jitrawwem l-irkupru ekonomiku, se jkun importanti li l-proġetti ta' investiment pubbliku maturi jiġu ffinanzjati b'mod aktar qawwi fil-bidu, u li jiġi promoss l-investiment privat, inkluż permezz ta' riformi rilevanti. Fir-rigward tat-tranżizzjoni ekoloġika, l-emissjonijiet tal-gassijiet b'effett ta' serra fil-Litwanja baqgħu fil-biċċa l-kbira l-istess mill-2010 'l hawn. Il-produttività tar-riżorsi tal-Litwanja hija fost l-aktar baxxi fl-UE u l-użu ċirkolari (sekondarju) tal-materjali huwa ferm taħt il-medja tal-UE. Skont il-Pjan Nazzjonali għall-Enerġija u l-Klima tal-Litwanja, it-titjib tar-rendiment tal-bini fl-użu tal-enerġija bis-saħħa ta' soluzzjonijiet ta' enerġija rinnovabbli u effiċjenza fl-użu tal-enerġija, l-immodernizzar tas-sistemi tat-tisħin u t-titjib tas-sostenibbiltà tas-settur tat-trasport, jikkontribwixxu b'mod sinifikanti għad-dekarbonizzazzjoni tal-ekonomija. L-investimenti mmirati tas-settur pubbliku u privat bl-għan li jittrattaw dawn il-kwistjonijiet, u kwistjonijiet oħra b'impatt sinifikanti fuq l-ambjent u fuq is-saħħa. jistgħu jippromwovu t-tkabbir u r-reżiljenza, u jgħinu biex jiġi żgurat irkupru sostenibbli mill-kriżi. L-investimenti li diġà ġew ppjanati jagħtu lok għall-identifikazzjoni f'qasir żmien tal-proġetti li jistgħu jgawdu minn finanzjament antiċipat u jikkontribwixxu għall-irkupru ekonomiku, pereżempju fir-rinnovazzjoni tal-bini u l-enerġija rinnovabbli. Il-ħidma preparatorja għall-miżuri ta' rkupru fuq perjodu medju tista' tirrikorri għall-Pjanijiet Nazzjonali għall-Enerġija u l-Klima tal-Istati Membri, il-lista ta' Proġetti ta' Interess Komuni u l-pjanijiet ta' żvilupp tal-infrastruttura. Barra minn hekk, il-proġett Rail Baltica u l-proġetti tal-interkonnessjoni tal-enerġija huma l-prijoritajiet ewlenin ta' investiment tal-Litwanja bit-tir li jitjiebu s-sikurezza u l-integrazzjoni tagħha fis-suq uniku tal-UE. L-ipprogrammar tal-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta għall-perjodu 2021-2027 jista' jgħin lil-Litwanja tittratta xi wħud mill-isfidi li toffri t-tranżizzjoni lejn ekonomija li tkun newtrali fejn tidħol il-klima,

b'mod partikolari fit-territorji koperti mill-Anness D tar-rapport tal-pajjiż. Dan jippermetti lil-Litwanja tagħmel l-aħjar użu minn dak il-fond.

(23) Filwaqt li r-rakkomandazzjonijiet attwali jiffukaw fuq l-indirizzar tal-impatti soċjoekonomiċi tal-pandemija u fuq l-iffaċilitar tal-irkupru ekonomiku, ir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż tal-2019 adottati mill-Kunsill fid-9 ta' Lulju 2019 koprew ukoll riformi li huma essenzjali biex jiġu trattati l-isfidi strutturali fi żmien medju sa dak twil. Dawn ir-rakkomandazzjonijiet jibqgħu pertinenti u se jkomplu jiġu mmonitorjati matul iċ-ċiklu annwali tas-Semestru Ewropew tas-sena d-dieħla. Dan japplika wkoll għal rakkomandazzjonijiet rigward politiki ekonomiċi relatati mal-investiment. Dawn ir-rakkomandazzjonijiet tal-aħħar jenħtieġ li jitqiesu għall-ipprogrammar strateġiku tal-finanzjament tal-politika ta' koeżjoni ta' wara l-2020, inkluż għal miżuri ta' mitigazzjoni u l-istrateġiji ta' ħruġ fir-rigward tal-kriżi attwali.

(24) Is-Semestru Ewropew jipprovdi l-qafas għal koordinazzjoni kontinwa tal-politika ekonomika u tal-impjiegi fl-Unjoni, li jista' jkun ta' kontribut għal ekonomija sostenibbli. L-Istati Membri evalwaw il-progress fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (Sustainable Development Goals, SDGs) tan-Nazzjonijiet Uniti fil-Programmi Nazzjonali ta' Riforma tal-2020 tagħhom. Billi tiżgura l-implimentazzjoni sħiħa tar-rakkomandazzjonijiet ta' hawn taħt, il-Litwanja se tikkontribwixxi għall-progress lejn l-SDGs u għall-isforz komuni biex tiġi żgurata s-sostenibbiltà kompetittiva fl-Unjoni.

(25) Koordinazzjoni mill-qrib bejn l-ekonomiji fl-unjoni ekonomika u monetarja hija essenzjali biex ikun hemm irkupru f'qasir żmien mill-impatt ekonomiku tal-COVID-19. Jenħtieġ li l-Litwanja, bħala Stat Membru li l-munita tiegħu hija l-euro, u filwaqt li tqis il-gwida politika tal-Grupp tal-Euro, tiżgura li l-politiki tagħha jibqgħu konsistenti mar-rakkomandazzjonijiet għaż-Żona tal-Euro u kkoordinati ma' dawk tal-Istati Membri l-oħra taż-Żona tal-Euro.

(26) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew tal-2020, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika tal-Litwanja u ppubblikatha fir-rapport tal-pajjiż tal-2020. Hija vvalutat ukoll il-Programm ta' Stabbiltà tal-2020, il-Programm Nazzjonali ta' Riforma tal-2020 u s-segwitu mogħti għar-rakkomandazzjonijiet indirizzati lil-Litwanja fi snin preċedenti. Mhux biss ħadet kont tar-rilevanza tagħhom għall-politika fiskali u soċjoekonomika sostenibbli fil-Litwanja, iżda wkoll tal-konformità tagħhom mar-regoli u mal-gwida tal-Unjoni, fid-dawl tal-ħtieġa li l-governanza ekonomika globali tal-Unjoni tissaħħaħ billi jingħata input f'livell tal-Unjoni dwar deċiżjonijiet nazzjonali futuri.

(27) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-Programm ta' Stabbiltà tal-2020 u l-opinjoni tiegħu[8] hija riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni (1) ta' hawn taħt,

B'DAN JIRRAKKOMANDA li l-Litwanja tieħu azzjoni fl-2020 u fl-2021 biex:

1. F'konformità mal-klawżola liberatorja ġenerali, tieħu l-miżuri kollha meħtieġa biex tindirizza b'mod effettiv il-pandemija, issostni l-ekonomija u tappoġġa l-irkupru sussegwenti. Meta l-kundizzjonijiet ekonomiċi jkunu jippermettu, issegwi politiki fiskali mmirati lejn il-kisba ta' pożizzjonijiet fiskali prudenti fi żmien medju u tiżgura s-sostenibbiltà fejn jidħol id-dejn, filwaqt li ttejjeb l-investiment. Issaħħaħ ir-reżiljenza tas-sistema tas-saħħa, inkluż billi timmobilizza biżżejjed finanzjament u

[8] Skont l-Artikolu 5(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97.

tindirizza n-nuqqas ta' ħaddiema fis-settur tas-saħħa u n-nuqqas ta' prodotti mediċi kritiċi. Ittejjeb l-aċċessibbiltà u l-kwalità tas-servizzi tas-saħħa.

2. Ittaffi l-impatt tal-kriżi fuq l-impjiegi. Iżżid il-finanzjament u l-kopertura tal-miżuri tal-politika attiva tas-suq tax-xogħol u tippromwovi l-ħiliet. Tiżgura l-kopertura u l-adegwatezza tas-salvagwardja tal-protezzjoni soċjali u ttejjeb l-effettività tas-sistema tat-taxxi u l-benefiċċji biex tipproteġi mill-faqar.

3. Tappoġġa l-likwidità għan-negozji, speċjalment għall-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju u s-setturi orjentati lejn l-esportazzjoni. Tiffinanzja fil-bidu tal-perjodu tagħhom proġetti maturi ta' investiment pubbliku u tippromwovi l-investiment privat biex jiġu mbuttat 'il quddiem l-irkupru ekonomiku. Tikkonċentra l-investiment fuq it-tranżizzjoni ekoloġika u l-bidla diġitali, b'mod partikolari fuq il-kopertura u l-assorbiment tal-broadband b'kapaċità għolja ħafna, fuq il-produzzjoni u l-użu tal-enerġija b'mod nadif u effiċjenti, u t-trasport sostenibbli. Tippromwovi l-innovazzjoni teknoloġika fl-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President